

Vel blåst, Berggrav!

Selvfølge er Dag Berggrav opptatt av at vi har et godt forhold til Tyskland. Men forsoning med nazismen, aldri!

THORLEIF ANDREASSEN

70 år

Han har et tett program, Berggrav, også etter at han loset Frigjøringsjubileet trygt og verdig i havn 8. mai. På sin 70-årsdag i morgen taler Dag Berggrav i Oslo Domkirke, og søndag holder han 17. mai tale for nordmenn i New York.

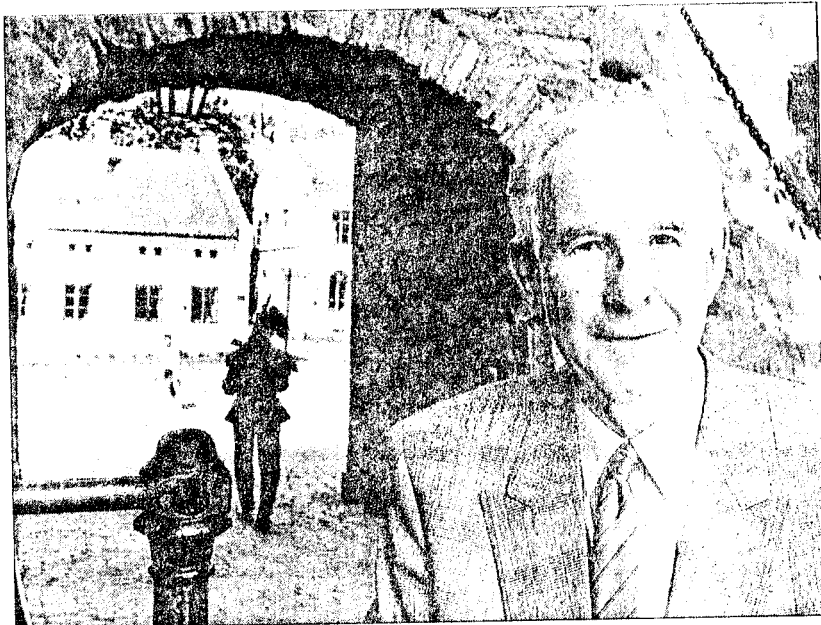
Til Berggravs forundring har han nådd pensjonsalderen, og vel så det. 1. juni blir den tidligere departementsråd, og nåværende konstitusjonelle rådgiver ved statsministerens kontor, pensjonist. Embetsmannen som har skrevet boken «Slik styres Norge», er nå i gang med å bidra til en bok om statsministerens kontors historie.

At Dag Berggrav er født på selveste nasjonaldagen, passer for en som er født til en livsoppgave med å føre våre konstitusjonelle tradisjoner videre i kraft av sitt embede. Det faller oss lett å ta på 17. mai sløyfe når den velkjente halvprofilen ved enden av Kongens bord, omtales. Han som har ført protokollen for åtte statsministere, fra Einar Gerhardsens tid til statsminister Gro Harlem Brundtland: En nøytral embedsmann, korrekt til fingerspissene, lojal, kunnskapsrik, uavhengig og ubestikkelig. Dag Berggrav er Kommandør av St. Olavs Orden for embedsfortjeneste.

Også en skøyer

For Berggrav er det etter hvert blitt naturlig å si du til sine medarbeidere. Men de omtaler ham ved etternavn.

Mindre kjent er det at Berggrav er en gutteaktig skøyer. Han har det etter sin far, biskopen, men er blitt flink til å skjule skøyeren med årene. Dag Berggrav er dessuten et beskjedent menneske på egne vegne, og tidvis kan han rent ut sagt virke sjenert. Men han har da temperament, bevares vel. Berggrav blir lett irritert og reagerer spontant mot urettferdighet. Det er tem-

VELLYKKET: Dag Berggrav kan glede seg over et verdig gjennomført Frigjøringsjubileum. Selv har han følt fangenskap på kroppen, og han har opplevd frihet i fred.

Arkivfoto: JOHN MYHRE

perament som skaper, mer enn han selv.

Dag Berggrav er beskrevet som den norske fjellbjerken, seig og utholdende. Han er en ivrig bruker av Marka, den tidligere presidenten i Norges Skiforbund, og visepresident i Det Internasjonale Skiforbund. Berggrav kan skille med et hopp på 86 meter i Vikersundbakken, og prenie i Holmenkollen.

Morgendagens jublant vil helt sikkert møte godt forberedt i både Oslo og USA. I Domkirken har hans bestefar, daværende stiftsprest Otto Jensen, senere biskop i Hamar, talt. Det har også hans far, biskop Eivind Berggrav, og Dag Berggravs sønn, Dag Henrik, ble ordinert i denne kirken i desember 1992.

Dagens unge

Det er i egenskap av formann i den regjeringsoppnevnte Frigjøringskomiteen, at Berggrav er invitert til å holde den tradisjonsrike 17. mai talen i New York, en tale som holdes nærmeste søndag til 17. mai, og med parade i Brooklyn med 10 000-15 000 mennesker. Dersom Dag Berggrav i sin tale kommer til å snakke om forsoning, vil han ganske sikkert si at det er nazi-ideologien som er vår fiende, og at noen forsoning med den ikke kommer på tale. Forsoning med norske nazister har han ikke

problemer med, vel og merke hvis disse selv har tatt et oppgjør med fortiden og erkjenner at de gjorde noe galt. Gjør de ikke det, ja, da mener Dag Berggrav at det lett kan gis feil signaler til dagens ungdommer.

Gjennom tre år forbedret regjeringens Frigjøringskomite 50-års jubileet. I dette arbeidet hvor sterke følelser var involvert, kom Dag Berggravs lederegenskaper til sin rett. Formannen evner å skjære gjennom når det er nødvendig, og finne frem til kompromisser når det er riktig. Hele tiden hadde man for øyet at markeringen skulle ha en tredobbelte funksjon, nemlig å feire gleden over gjenvunnet frihet, å minnes de falne, å gi informasjon om hva som skjedde under okkupasjonsåret til ungdom og nye slekter. Og dette med ungdom, er det vel verd å dvele med i en omtale av Dag Berggrav. Det var nettopp tanken på de unge som beveget ham til å utgi boken «Vi hadde andre drømmer» med undertittel «19 år og fange på Akershus».

Hva frihet er

Like før jul 1944 ble ungutten arrestert av det norske nazistiske statspolit, avhørt på Victoria Terrasse, og satt i landsfengselet på Akershus til frigjøringen 8. mai 1945. Berg-

gravs bok handler om den krig ingen kunne se, nemlig utnyttelsen av det onde som et hemmelig våpen. Angiverangst og terror som skulle bryte ned motstandskraften i en ung gutts sinn, danner bakgrunnen for det forfatteren følte og gjorde. Det var ikke slik de unge hadde tenkt seg livet. De hadde andre drømmer - om et liv i frihet fra vold og pinsler, fra frykt og undertrykkelse. Dag Berggrav har bidratt til forståelse av hva frihet er.

Høydepunkt

Tiden i fangenskap har preget ham. Berggrav har klart å holde det vonde unna, men opplevelsene har preget hans syn på Forsvaret. Han har nok mang en gang stilt seg spørsmålet; har man lært noe av det som hendte? Man har lett for å glemme, og på en måte kan det være godt. For Dag Berggrav er det imidlertid et hovedanliggende at man ikke skal skyve bort det som var et av hovedmålene ved at vi feiret 50-årsjubileet for frigjøringen, et jubileum som hadde sitt høydepunkt da krigsveteranene marsjerte forbi Kongen og statsmyndigheter på Karl Johan, til spontan, taktfast applaus. Den uttrykte varm takk og anerkjennelse fra unge og eldre som kranset ruten.

Vel blåst!